

EVOLUTION OF WARFARE IN INDIA-II

Time Allowed : 3Hrs.

Maximum Marks : 80

Note : Attempt ONE question each from Sections A, B, C and D carrying 15 marks each and the entire Section E carrying 2 marks each.

(SECTION-A)

1. Discuss in detail the strategy and tactics adopted by the Macedonians in the battle of Hydaspes.
2. Examine the role and importance of spies as enunciated by Kautilya.

(SECTION-B)

3. Discuss in detail the military organisation and techniques of Rajputs and Turks in the battle of Terrain 1191-92 A.D.
4. Write a detailed note on the Battle of Panipat 1526 A.D.

(SECTION-C)

5. Analyse the battle plan and fighting techniques of Southern Muslim Sultans and opposing forces in the Battle of Talikota.
6. Discuss in detail the military organisation of Marathas under Shivaji.

(SECTION-D)

7. Critically analyse Maharaja Ranjit Singh as a Military Leader.
8. Discuss in detail the strategy and tactics opted by the Sikh army in the Battle of Chillianwala.

(SECTION-E)

9. Write short answer on the following :
 - (a) Give the battle plan of Porus in the Battle of Hydaspes.
 - (b) What was the importance of Fort given by Kautilya ?
 - (c) What is the role and importance of woman as defined by Kautilya ?
 - (d) Give any two reasons of defeat of Rajputs in the Battle of Terrain 1192 A.D.
 - (e) What is the significance of First Battle of Panipat in the Indian history ?
 - (f) What is Guerrilla warfare ?
 - (g) Write a note on the higher defence organisation of Marathas under Shivaji.
 - (h) Give any two reasons of fall of Maharaja Ranjit Singh empire.
 - (i) Write a short note on the organisation of Sikh army under Ranjit Singh.
 - (j) What were the principles of war adopted by Sikh in the Battle of Chillianwala ?

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

Time Allowed : 3Hrs.

Maximum Marks : 80

ਨੋਟ : ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਏ ਅਤੇ ਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 15 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ ਹ ਦੇ ਸਾਰੇ 10 ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।

(ਭਾਗ-ਓ)

1. Hydaspes ਦੇ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਮੈਸਡੋਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਯੁੱਧ ਨੀਤੀ ਉੱਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਕੋਟਲਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਸੂਸਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ।

(ਭਾਗ-ਅ)

3. Terrain ਦੇ ਯੁੱਧ, 1191-91 ਈ. ਵਿੱਚ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਅਤੇ ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਸੈਨਿਕ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
4. ਪਾਣੀਪਤ ਦੀ ਲੜਾਈ 1526 ਈ. ਉੱਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

(ਭਾਗ-ਏ)

5. ਟਾਲੀਕੋਟਾ ਦੇ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਦੱਖਣੀ ਮੁਸਲਿਮ ਸੁਲਤਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਫ਼ੌਜਾਂ ਦੀ ਯੁੱਧ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲੜਾਈ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।
6. ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਅਧੀਨ ਮਰਾਠਿਆਂ ਦੇ ਸੈਨਿਕ ਸੰਗਠਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(ਭਾਗ-ਸ)

7. ਸੈਨਿਕ ਟਾਕ੍ਰਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੋ।

8. ਚਿਲਿਆਂਵਾਲਾ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਫ਼ੌਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਯੁੱਧ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
(ਭਾਗ-ਹ)

9. ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਦਿਉ:

- (ੳ) Hydaspes ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਪੋਰਸ ਦੀ ਯੁੱਧ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।
- (ਅ) ਕੋਟਲਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਖਲਾਕੀ ਸ਼ਕਤੀ (Forte) ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਕੀ ਸੀ?
- (ੲ) ਕੋਟਲਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਕੀ ਹੈ?
- (ਸ) Terrain ਦੀ ਲੜਾਈ 1192 ਈ. ਵਿੱਚ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਦੀ ਹਾਰ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ।
- (ਹ) ਭਾਰਤੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀਪਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ?
- (ਕ) ਗੁਰੀਲਾ ਯੁੱਧ ਕੀ ਹੈ?
- (ਖ) ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਅਧੀਨ ਮਰਾਠਿਆਂ ਦੇ ਉੱਚੇ ਸੈਨਿਕ ਸੰਗਠਨ ਬਾਰੇ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- (ਗ) ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਲਤਨਤ ਦੇ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ।
- (ਘ) ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਧੀਨ ਸਿੱਖ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- (ਙ) ਚਿਲਿਆਂਵਾਲਾ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੜਾਈ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਨਿਯਮ ਅਪਣਾਏ ਗਏ?